

tag fra Forbrugerne store Beløb, som gik i Kjøbmændenes Sommer, ja, det ærede Medlem regnede endog ud, at, naar man gik ud fra Kjøbmændenes almindelige Fortjeneste, som jeg tror, han ansatte til 25 pCt., saa vilde man finde — idet han mente, at Kjøbmændene utvivlsomt ogsaa tjente paa det Beløb, som Tolden fordyrede Varerne —, at Forbrugerne kom til at betale 14 Millioner i Stedet for de 11 Millioner, som gik i Statskassen. Dette er ikke rigtigt; denne Betragtning holder ikke Stik. Man maa ikke tro, at Kjøbmandens Fortjeneste er en saadan vis bestemt Procentdel af Varerne. Saa vidt jeg veed, staar det ærede Medlem jo selv i en vis Berøring med Handelen, og i ethvert Fald er jeg overbevist om, at han har en saa god Indsigt i disse Forhold, at han vil vide, at der er den største Forskjel paa den Procent, som Kjøbmændene have paa de forskellige Varer, og at der i det Hele slet ikke saaledes er nogen almindelig given Procentsats (L a u b e r: Det har jeg heller ikke sagt). Det ærede Medlem siger, at han ikke har sagt det; men en saadan Opfattelse maa dog vel ligge til Grund for hans Betragtning, thi ellers ser jeg ikke, hvorledes han har kunnet fremsætte den. Det, der i det Hele og i det Store i Almindelighed og i Gjennemsnit bestemmer Kjøbmandens Fortjeneste, er det Samme, som bestemmer alle saadanne Samsundsklassers Fortjeneste, hvad han er villig til at arbejde for, hvad han kræver at tjene for at nedsette sig, for at skabe den Konkurrence, som gjør sig gjældende fra hans Side. Det, som bestemmer den Fortjeneste, som han kan faae, er paa den anden Side den Pris, som Folk sætter paa den Tjeneste, der ydes dem, den Interesse, som Publikum har af at købe hos ham. Men naar jeg altsaa betragter disse Momenter, kommer jeg til et ganske modsat Resultat, det samme, som vi før have antaget — thi, saa vidt jeg veed, have vi altid tidligere antaget, at Kjøbmændenes Interesser netop særlig vare knyttede til Toldnedsettelse og Frihandel, idet nemlig Alt, hvad der hedder billige Varer og Nedsættelse af Told, i høi Grad forøger Forbrugen af Varerne, og derigjennem Østerspørgselen efter Kjøbmændenes Virksomhed, hvorved det altsaa faar den største Indflydelse paa den ene Side af de to Forhold, som i Virkeligheden bestemmer den Fortjeneste, som Kjøbmændene have. Det er kun disse almindelige theoretiske Betragtninger, som jeg ikke har villet undlade at gjøre gjældende over for det ærede Medlem, og som jeg navnlig føler mig bespiet til at fremhæve, fordi det skulde gjøre mig meget ondt, om det Forhold, som vi hidtil have haft her i Landet, at Kjøbmændene i Almindelighed have været gode og ivrige Venner af Frihandelen og af, at der skete en Nedsættelse i de for hele Befolkningen saa stadelige Afgifter, hvorom vi nu tale, skulde forandres. I den nyeste Tid er der maaske slet lidt Forandring heri; men det er vistnok væsentlig paa Grund

af, at en stor Del af Kjøbmandsstanden er bleven stærkt interesseret i adskillige industrielle Foretagender — dette er i det Hele taget et Forhold, som i de sidste Aar har faaet en ganske eiendommelig Udvikling, og selv om det i andre Henseender medfører meget heldige Følger, saa vanskeliggjør det ganske vist denne Sags Fremme, og det er saaledes ganske vist et stærkt Motiv til, at vi ikke vente med at tage, hvad vi nu i Dieblirket kunne faae, i Saa- det om at faae større Ting, som vi desuagtet jo dog lige godt kunne arbejde for for Fremtiden. Jeg har som sagt ikke villet undlade at gjøre disse almindelige Betragtninger gjældende, som jeg tror i det Væsentligste ere rigtige, og som jeg tror maa føre til at gjøre det klart, at Kjøbmændenes Interesser som Kjøbmænd virkelig netop i højeste Grad ere knyttede til det, som er i den store Befolknings Interesse, til en Nedsættelse i Toldafgifterne.

J. N. Hansen: Jeg veed ikke, hvad der berettiger det ærede Medlem, som sidst havde Ordet, til her i Salen at udtale, at jeg ikke ønsker denne Lov fremmet; dertil har jeg ikke givet den fjerneste Anledning. Naar der falder nogle Yttringer mellem min ærede Nabo (G. Petersen) og mig, som han maaske har hørt Noget af, skal jeg gjerne sige ham, hvad de angik. Vi udtalte Ønsket om, at det ærede Medlems Velvilje imod denne Lov maatte vedblive indtil Enden.

B. Holm: Naagt det er sjældent, at et Lovforslag har mødt en saadan Velvilje som den, der er bleven dette Lovforslag til Del, kan jeg dog ikke negte, at jo mere jeg har lagt Mærke til Udtalelserne fra de Herrer, som i Almindelighed have været mest mod os, desto mere er jeg kommen til at frygte for, at Enigheden vil strande, jo længere man kommer frem i Sagen. Jeg skal dog ærlig tilstaa, at jeg har ikke saa lidt større Tiltro til det ærede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgkreds (Jønger) end til den ærede sidste Taler; thi det forekommer mig, at den ærede sidste Talers Udtalelser til Syvende og Sidst gik ud paa — ja, jeg veed egentlig ikke, hvorpaa de gik ud. Det ærede Medlem ønsker, at Tolden skal ophæves paa Sult; men det renoncerer han paa; det ærede Medlem ønsker ogsaa Tolden ophævet paa Kul, men det renoncerer han ligeledes paa; kort sagt, jeg veed ikke rigtig, hvor det ærede Medlem vil være med til Nedsættelse. (F r e d e r i k s e n: Til en Nedsættelse af 5—600,000 Rd., der var den Sum, jeg nævnte!) Det ærede Medlem gif stadig ud fra den Forudsætning, at det, som det var om at gjøre, var at faae Lovforslaget gennemført, og ved de Positioner, som han nævnte — med Hensyn til dem ere Alle enige om, at man absolut bør have Tolden ophævet — vilde han til Syvende og Sidst renoncere paa Toldophævelse for at faae Lovforslaget gennemført (F r e d e r i k